+40 corvina: újabb kincsekkel gazdagodott a nemzeti könyvtár digitális gyűjteménye

2025/09/16

2025. szeptember 16-án a nemzeti könyvtár ünnepélyes sajtótájékoztatót tartott azon alkalomból, hogy a Bibliotheca Corvina Virtualis felületen elérhetővé vált a bécsi Österreichische Nationalbibliothek által könyvtárunk rendelkezésére bocsátott negyven digitális corvinamásolat.

[1]

2025. szeptember 16-án, kedden 10 órakor ünnepélyes sajtótájékoztatót tartott az Országos Széchényi Könyvtár abból az alkalomból, hogy a nyár folyamán a bécsi Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB) **[2] negyven corvinájának digitális másolatát**

ajándékozta a magyar nemzeti könyvtárnak. Ennek köszönhetően a fennmaradt corvinák immár több mint háromnegyede elérhető a kutatók és az érdeklődők számára a Bibliotheca Corvina Virtualis online felületén. **[3]**

Az ünnepi eseménynek az OSZK VI. emeleti Alapítók tere adott otthont. Köszöntőt mondott Rózsa Dávid főigazgató, majd Závogyán Magdolna, a Kulturális és Innovációs Minisztérium kultúráért felelős államtitkára tartott ünnepi beszédet. Ezt követően Zsupán Edina, a HUN-REN–OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport vezetője tartott szakmai előadást.

[4]

CORVINA
BEVEZETÉS
Hungaricae

[5]

1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE

[6]

[7]

A Corvina könyvtár Hunyadi Mátyás király (1458–1490) híres gyűjteménye volt, amely Itálián kívül az első reneszánsz uralkodói díszkönyvtárnak számított Európában az Alpoktól északra. Kötetei egyedi kötéseikkel és címerdíszeikkel egységes, reprezentatív kollekciót alkottak, amely Mátyás király uralkodásának utolsó éveiben jött létre. Bár pontos nagysága nem ismert, feltételezések szerint akár kétezer kötetet is magában foglalhatott, amelyek között túlnyomórészt kéziratos kódexek, kisebb számban pedig nyomtatott könyvek voltak. A gyarapítás részben itáliai megrendelésekből, részben a budai udvar kódexkészítő műhelyének munkáiból állt, de régebbi, más tulajdonosoktól származó köteteket is beolvasztottak a királyi állományba.

A corvinák digitális bemutatásának központi platformja **a nemzeti könyvtár Bibliotheca Corvina Virtualis elnevezésű honlapja,** [3] amely 2002-ben indult, majd 2018-ban újult meg. A gyűjtés 2022-ben, Rózsa Dávid főigazgató kezdeményezésére kapott új lendületet. Akkor még mindössze 68 corvina volt elérhető az oldalon, mára ez a szám 170-re emelkedett. A digitalizált kódexekhez minden esetben korszerű tudományos leírás társul magyarul és angolul. A honlap szerkesztését Zsupán Edina vezeti.

[8]

operis legentibus tedium generaret. i
in ipo ergo omnium auctore. q
sicut uiat seruiamus. di. xxv. c. ab i
exordio. in fine tempor ueniens. oo.
que est greco2 littera ultima tractt i
ad A. que est latino2 prima. qua cr
tenuitates tractt ad principium. et
principium ad extremitatem. qe est
alpha. et oo. principium 7 finis. spem
ponentes. hoc opus finit ab A. prima i
littera inchoans. usq; ad extremas lit
teram alphabeti ducit. ipso iuuante
qui est principium et finis qui est be
nedictus in secula seculo2. amen.

Explicat prologus. Incipit i
Martiniana tocti et tocctalium
a fratre Martino ordinis predicto2
comuni pape penitenciario et Ca
pellano per alphabetum opilata

Q2 aaron sacerdotium approbatur.

di. xcv. sacrosancta. Item suo sacerdo
ti sacerdotum summu pontifex rep
sentat di. xxi. §. 1.
Item ipius caritas multiplicit imi
tatur. de pe. di. v. §. opponitur
Item ponitur in exemplu terroris et
usurpantes prelaturas. vij. q. 1. denuq;
post me.
Item ponitur in exemplum q3 nemo i
honoran prelationis assumat. nisi
aroo uocatus. viij. q. 1. Inscriptus. et
c. 1. et vj. de elec. Qualiter.
Item ponitur in exemplum. q3 nullus
homo potest esse sine peccato. de peo.
v. §. opponitur. circa me.
Item ponitur in exemplum lapsis q3
post penitenciam ad prelaturas resti
tui possint. di. 1. §. contra exemplis.
Item cum filius suis in exemplum po
nitur epis 7 dicas de mutua inuocz
honoratiõe. di. xxv. Esto.
Item q3 oblationes ecclie solis sacer
dotibus debentur. figurat. x. q. 1. hãc
Item est in argumentu q3 deus dat i
gratiaz subditis per orationez sacerdo
tis. 1. q. 1. dictum 1.
Item q3 uirga aaron floruit uir
tutis imagoz. xxvi. q. v. Nec mirum.

Abbas.

Q2 abbas non ab epo ponit
sed a monachoz congregatiõe eligit.
xviii. q. ij. Abbas in. 1. c. se.
Q2 in abbatem eligi debet q3 sit digi

[9]

DAMASI PAPE AD HYERONIMVM
SVPER QVINQVE QVESTIONIBVS
LIBRI GENESIS

DORMIENTEM·TE·ET·LO
GO·IAM·TEMPORE·LE
GENTEM·POCIVS QM̃
SCRIBENTEM·QVESTI
VNCVLIS·AD·TEMIS
SIS·EXCITAR·E·DISPOSVI·NON QVo

et legere non debeas hoc enim uelut cottidiano cibo alitur et pigrescit oro. Sed quo lectiõis fructus sit iste si scribas. Itaq; etherio quoniam tabellario ad me remisso nullas iam eplas hũc te dixisti excepisse quas aliquando in heremo dictaueras quasq; tota auiditate legis atq; descripsi & ultro polliceris te tertium noctium operibo aliquas si uellem posse dictare libenter accipiam ab offerente quod uolueram sine egisse. Neq; uero ullam puto dignioremdisputationis nre confabulationem fore qm̃ si descripsisti sermocinemur inter nos. ut ego interrogem et tu respondeas qua uita nihil puto in hac luce iocundius quo animae pabulo ormia mella superantur. & in dulcia inquit propheta gutturi meo eloquia tua super mel ori meo. Nam cum idcirco ut aie precipuus orator hominem abeteris differamus q̃ loqui possumus qua laude dignus est qui in ore ceteros superet inqua homines bestias antecellunt. Accingere ergo & mihi que subiecta sunt edissere. Seruans utrumq; moderamen ut nec proposita solutionem desiderent nec eplã breuitatem. fateor quippe tibi cos libros quos mihi iam pridem lectitanti dederas ideo non libenter legõ quia & plurime eplã eiusdem usq; ad mille sparsa uersuum tenduntur & raro de nro dogmate disputant quo fit ut et legentis fastidium generet longitudo. Et si qua breuia sunt scolasticis magis ptã apta qm̃ nobis. De mensis et regionum situ et phis disputantibus. Quid tibi uule quod in genesi scriptum ẽ. Omnis qui occiderit Cayn septem uindictas exoluet. Si omnia fecit deus bona ualde quare noe de mundis et immundis animalibus precepit cum immũdũ nihil esse bonum possit. Et in nouo testamento post uisionem que Petro fuerat ostensa dicẽti abste domine ame qm̃ commune & immundum nũqm̃ introiuit in os meum. Vox de celo respondit. quod deus mundauit tu ne commune dixeris. Cur deus loquit ad abrahã q̃ quarta progenie filij isrl' essent de egipto exitum. Et postea Moyses scribit. Quinta autẽ progenie exierunt filij isrl' de terra egipti. qd utiq; nisi exponatur uidetur ẽ contrarium. Cur Abraham fidei sue signum in circumcisione suscipit. Cur ysaac uir iustus et deo carus non illi cui uoluit sed cui noluit deceptus errore benedixit.

Hyero' ad damasum papã rnsiua ad ppta qõs. id est in tolũ rndet. de alijs remittit.

BEatissimo pape Damaso hyeronimus. Postq̃m eplam tue sanctitatis accepi. Confestim accito notario ut exciperet imperaui quo ad offitium preparato qd' eram uoce prompturus ante mihi cogitatione pingebam. Interim iam et ego linguam et ille articulum mouebamus. Cum subito hebreus interuenit deferens non pauca uolumina quem synagoga

[10]

INCIPIT LIBER EPISTOLARVM AVRELII AVGV
STINI EPISCOPI HIPONENSIS DOCTORIS
EXIMII EPISTOLA PRIMA AD
VOLVSIANVM

E SALVTE TVA QVAM
& in hoc seculo & in christo esse cupio
sancte matris tue uotis sum forsitte &
ipse non impar. Vnde meritis tuis red
dens saluationis obsequium hortor ut
ualeo ut litterarum uere certeq. sacra
rum te curam non pigeat impendere.
Sincera enim & solida res est nec fu
catis eloquiis ambit animum nec
ullo linque tectorio mane aliquid ac
pendulum crepitat. Multum mouet
non uerborum sed rerum amdum
& multum terret factura securum. Precipue apostolorum linguas exortor
ut legas hiis enim ad cognoscendos prophetas excitaberis quorum testi
moniis utuntur apostoli. Si quid autem uel cum legis uel cum cogitas tibi ori
tur questionis in quo dissolvendo uidear necessarius scribe ut referibam.
Magis enim hoc forte adiuuante domino potero q̃ presens talia loqui tecu:
non solum propter occupationes tuas & meas & tuas. Quoniam si cui michi
uacat occurrit ut & tibi uacet. Verum enim propter eorum inuentem
presentiam, qui plerunq. non sunt apti tali negocio magisq. lingue cer
nibus q̃ scientie luminibus delectantur. Quod autem scriptum habetur sep
uacat ad legendum cum uacat legenti nec oneroſum in presens quod cui
uolet summinus cum uolet ponitur.

Domino uere sancto ac merito uenerabili pri augustino episcopo Volusian?

PEtis me uir probitatis iustitieq. documentum ut aliqua ex
ambiguis lectionis pie discenda percunctet. Amplector gra
muneris imperati, neq. libenter in disciplinas tuas offero uere
ri sententie auctoritatem secutus: que nullam ad perdiscen
dum habundare credit etatem. Neq. immerito sapiens pru
dentie studia nullis terminis: neq. fine concluſit: quandoquidem sui

[11]

Az ÖNB negyven corvinájának átadása különleges jelentőséggel bír, hiszen a bécsi gyűjtemény a legnagyobb corvinaállomány a világon. A XVI. század elején a bécsi humanisták, köztük Johannes Gremper, Johannes Cuspinianus és Johannes Brassicanus játszottak kulcsszerepet abban, hogy számos értékes kódex Budáról Bécsbe kerüljön és így elkerülje a pusztulást a török hódítást követően. Így maradt fenn többek között a híres Philostratos-corvina is, amelyet Gremper szerzett meg II. Ulászló királytól 1513-ban. A bécsi tudósok munkássága hozzájárult ahhoz, hogy a Corvina könyvtár antik és bizánci művei, valamint a keresztény egyházatyák írásai utat találjanak az európai tudományos köztudatba.

A most átadott digitális kincsek **egy közös osztrák–magyar kutatási projekt** keretében készültek, amelyben az ÖNB, az Osztrák Tudományos Akadémia és az OSZK szakemberei működtek együtt. Magyar részről **Zsupán Edina és Rozsondai Marianne kötéstörténész** vesznek részt a feldolgozásban. A munka során részletes katalógus készül, amely az OSZK Supplementum Corvinianum sorozatában és az ÖNB elektronikus kiadványaként is megjelenik.

Magne compositionis Claudii Ptolomei libri a Georgio trapezu
tio traducti Incipiunt Capitula primi libri feliciter

Prefatio auctoris
De ordine huius doctrine
Q: sphere ac globi modo celu
contineatur
Q: terra quoq; spherica sit
ad sensum quantum ad universas
partes
Q: terra i medio celi sita sit
Q: terra q̄ puncti ē ad celū
Q: ita nullo motu progressiuo
moueatur
Q: duplex in celo p̄morū
motuum differentia sit
De q̄ntitate rectarū linearū
que in circulo producuntur
Tabula cordarum & arcuum
De arcu qui est inter tropicos
Theoremata que ad sphericas
demostrationes p̄mittunt
De arcubus qui sunt int̄ equino
ctialem atq; obliquum circulum
Tabula solaris obliquationis
De ascensionibus in recta sphera

Sequunt Capitulum p̄mum
Prefatio Auctoris

ER OPTIME MIHI VI
dentur o viri qui bene philosophari
sunt speculatiuam philosophie partem
ab actiua seperasse Nam & si actiue
accidat parti ut prius speculatiua sit
magnam tamen differentia in ipsis in
uenies non solum quia nonnulle virtu
tes morales absq; disciplina & multis
mesce possint cum speculatiuam scientia
sine doctrina consequi impossibile sit
Verum & quia maxima utilitas in altera
ex frequenti actione que in ipsis rebus ha
betur in altera ex progressu speculationū
fieri solet Hinc opus esse nobis putauimus ut actionem quidem cogitandi mo
tibus sic temperemus q̄ ne in minimis quidem consideratione eius obtunsa
mur que ad pulcram ordinatamq; mentis constitutionem perducat Otiu
autem maxime ad doctrinam theorematum que plurima pulcherrimaq; sint
& precipue illorum que proprie mathematica dicuntur conuertamus Con
mode namq; ad modum Aristotelis speculatiuam p̄tem in tria rursus genera
partitur physicum Mathematicum Theologicum Nam cum res omnes
ex materia & forma et motu constent quorum singula quis minime seor
sum a subiecto inspici possint intelligi tamen sine reliquis possunt Primam
quidem primi omnium motus causam si quis in summa simplicitate accipiat dm

[12]

[13]

N. 3
SANCTI ATHANASII IN PRIMAM EPISTO
LAM SANCTI PAVLI AD ROMA
NOS PROLOGVS INCIPIT

[14]

INCIPIT PRA
EFATIO SAC
TI HIERONY
MI PBRI IN EXPO
SITO EM EVAGE
LII SCDM MATTHEI
PLVRES
FVISSE
QVIEVm
GE
SCRIP
SERIPTe
et Lucas Euangelista teſtatur dicenſqm quidem multi
conati ſunt ordinare narrationem rerum que in nobis
complete ſunt ſicut tradiderunt nobiſ. qui ab initio ipi
uiderunt ſermonem. et miniſtrauerunt ei. et perſeue
rantia uſq; in preſens tempus monimenta declarant. q
aduerſiſ auctoribus edita. diuerſarum hereſum fuere
principia. Vt eſt illud iuxta ægiptios & Thomam et
Mathiam et Bartholomeum. duodecim quoq; aplor
et baſilidiſ atq; appelleſ. ac reliquor quoſ enumerare
Ex Auguſtiſſimâ Bibliotheca Cæſaræa Vindobonenſi.

[15]

A sajtótájékoztatón **Rózsa Dávid** hangsúlyozta: a corvinák olyan kulturális útjelzők, amelyek az emberiség tudását és a humanista örökséget közvetítik. A most átadott negyven kódex a Bibliotheca Corvina Virtualis révén válik bárki számára hozzáférhetővé, a projekt pedig hosszú távon a királyi könyvtár virtuális rekonstrukcióját célozza.

Závogyán Magdolna beszédében kiemelte: az örökség immár mindenki számára elérhető, bárhonnan, bármikor. A nemzeti könyvtár digitalizálási programja új világot nyit meg, ahol mindenki egyenlő hozzáféréssel ismerheti meg a kultúránk alapját képező írott kincseket. A 223 éves OSZK szellemiségét a Corvina könyvtár örökségének folytatásaként értékelte.

Zsupán Edina szakmai előadásában rámutatott: a negyven corvina önmagában is egy középkori könyvtár méretével ér fel. A kutatás célja, hogy a kéziratokat beágyazza a magyar és európai művelődéstörténet kontextusába. A feldolgozás során naprakész tudományos leírások készülnek, amelyek az OSZK corvinahonlapján hozzáférhetők.

[16]

[17]

További képek [18]

Videó [19]

Kapcsolódó tartalmaink:

A magyar nemzeti könyvtár delegációja az Osztrák Nemzeti Könyvtárban [20]

Újabb 28 corvinát tett közzé digitálisan a nemzeti könyvtár [21]

A Corvina könyvtár virtuális újraegyesítése [22]

2025/09/16 - 14:49

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/40-corvina-ujabb-kincsekkel-gazdagodott-nemzeti-konyvtar-digitalis-gyujtemenye_250916

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_08.jpg
[2] https://www.onb.ac.at/
[3] https://corvina.hu/hu/cimlap/
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_07.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_04.jpg

[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_05.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_03.jpg
[8] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod2271-hu/
[9] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod2139-hu/
[10] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod644-hu/
[11] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod653-hu/
[12] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod24-hu/
[13] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod44-hu/
[14] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod656-hu/
[15] https://corvina.hu/hu/corvina/virtualis-corvinak/cod930-hu/
[16] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_11.JPG
[17] https://oszk.hu/sites/default/files/Sajtotajekoztato_plusz-40-digitalis-corvina_250916_VAL_13.JPG
[18] https://www.facebook.com/photo/?fbid=1254126826755221&set=pcb.1254130543421516
[19] https://www.facebook.com/watch/?v=2199089973838447
[20] https://oszk.hu/hirek/magyar-nemzeti-konyvtar-delegacioja-az-osztrak-nemzeti-konyvtarban_250602
[21] https://oszk.hu/hirek/ujabb-28-corvinat-tett-kozze-digitalisan-nemzeti-konyvtar_240516
[22] https://oszk.hu/hirek/corvina-konyvtar-virtualis-ujraegyesitese
[23] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[24] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon